

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

XIII. évfolyam 6-7. szám a Madárkórház Alapítvány havilapja 2018. június-július

- Újabb madármentőket képzünk
- Turul
- Mesés álmokat Cocó!
- Gólyareptetés

Újabb madármentőket képzünk

Idén májusban már volt egy Hortobágyon, júniusban Kaposváron, júliusban Budapesten, és augusztus 12-én 10 órától ismét Hortobágyon tartjuk meg az elméleti és gyakorlati alapfokú madármentő képzésünk vizsgával

egybekötött záró rendezvényét. Azok számára, akik már voltak egyik-másik, vagy akár valamennyi alapfokú elméleti és gyakorlati oktatásunkon, ez egy összefoglaló képzés lesz, mely során a kismadaras elméleti anyag gyakorlati bemutatása és mindenki által való begyakoroltatása mellett betekintést nyújtunk a kórház csúc szezonjában az aktuális munkába, főleg gólyák bal-eseti sérüléseink ellátásába a hallgatók részvételével. Előadóinkat azok közül a több éve folyamatos képzéseinken meghívott oktatóink közül választottuk ki, akiket a legjobbnak tartunk az adott szakterületen. A kismadaras oktatást már második alkalommal bízuk Orbán Tamásra, akinek a legjobb eredményei vannak ezen a téren, és mind előadásmódja, mind a kiadott anyaga kimagasló. A varjúfélék mentésében Békés Viktória és Bíborné Veres Dorottya szintén második alkalommal ad elő, a galambok témájában Kelemen Tamás, jogszabály ismeretben Lehoczky Krisztián már korábban leadta az anyagot a hallgatóságnak, a ragadozók és gázlok tekintetében jómagam vállaltam a feladatot, az elméleti vizsgáztatással együtt. A gyakorlati oktatást és vizsgáztatást az előadók, és munkatársaink végzik.

Az alapfokú képzéseinket olyan kezdő önkéntes madármentőknek hirdettük meg, akik be akarnak kapcsolódni a munkánkba úgy, hogy saját lakóhelyü-

kön segítenek a sérült, beteg madarak, vagy rászoruló fiókák felkutatásában, befogásában, elsősegély nyújtásában és mentési szállításában.

A több helyszínen előadott elméleti anyag a Madárkórház Alapítvány hortobágyi kórházának és a madárparknak a munkáját, a természetben és emberi környezetben a madarakat fenyegető veszélyeket, azok megelőzését és sürgősségi ellátását, műtéti megoldását, utókezelését és rehabilitációját mutatta be a szabadon engedésre való felkészítésig, hogy a hallgatóknak legyen egy általános képe a lehetőségekről. A mentés, mentőhely engedélyeztetés és madártartás, természetvédelmi és állatvédelmi jogszabályi háttere mellett gyakorlati foglalkozás keretében megtanulják a madarakkal való bánásmódot, elsősegély nyújtást, a sürgősségi intenzív ellátást, beleértve a bőr alá vagy akár csontba való infúzió beadást is.

Képzésünk célja, hogy egységes szemlélettel és biztos alapokkal rendelkező, olyan madármentő önkénteseink legyenek, akiknek az elméleti és gyakorlati vizsga során meggyőződünk a felkészültségéről, és tudjuk, hogy lehet rájuk számítani önkéntes munkájuk során. Tudják eldönteni, hogy az adott madár segítségre szorul-e, és ha igen, akkor az milyen szintű: pl madzagból kiszabadítva

azonnal elengedhető, vagy ablaknak repült, agyrázkódott madár pár óra pihenés után, vagy legyengült fióka etetés után elengedhető, vagy további kezelést igényel? Ez ott-

honi körülmények között megoldható, vagy mentőhelyre, kórházba, esetleg specialistához kell szállítani, és hova? Be tudja fogni, meg tudja vizsgálni, el tudja látni, etetni, megfelelő körülmények között tartani. A vizsgáról oklevelet kapnak, és a vizsgázottak közül azokkal, akik ezt vállalják, önkéntes szerződést kötünk, melyben leírjuk az önként vállalt feladatokat. A hangsúly az önkéntességen van, ami nem jelent kötelezettséget, csak lehetőséget. Kit, mikor, hol, milyen körzetben, milyen feladatra lehet megkérni, és ha ráér, miben számíthatunk rá. Akik írásban hozzájárulnak, elérhetőségüket az országos madármentő listán honlapunkon, facebook oldalunkon, és kiadványainkban közzé tesszük, melyet együttműködő partnereink, társszervezeteink, és más, madármentéssel is foglalkozó intézmények, szervezetek is használhatnak és megoszthatnak. A munka más szervezetekkel is közös, hiszen önkénteseink a székhelyükhöz legközelebb eső, az adott feladatra alkalmas, fogadóképes mentőhelyre szállítják a madarat. Az önkéntes is tartozhat más szervezethez. A velünk is szerződött önkéntes, ha az adott feladatra a mi megbízásunkból, a mi nevünkben jár el, lojalitást várunk el tőle a személetünk, filozófiánk, módszereink ismerete és elfogadása, azokról való kommunikáció, és belső információink kezelése tekintetében, melyre az önkéntes szerződés aláírásával kötelezettséget vállal.

Dr. Déri János

Készül az új bagolyvárkomplexumunk

A **The Famous Grouse** magyarországi képviseletének jóvoltából alapítványunk részt vehet a cég „**Méltán Híres Civilek**” elnevezésű jótékonyági kampányában. A promóció keretein belül az olvasók 4 kiválasztott szervezet valamelyikére naponta egyszer szavazhattak. A szavazáson a mi alapítványunk nyerte a félmilliósi díjat. Ebből a pénzből újjáépítjük és átalakítjuk a „**Bagolyvárunkat**”.

A három részből álló röpdében gyöngybaglyok költöttek, macskabaglyok, kuvikok és erdei fülesbaglyok pedig fás, bokros részeket kapnak. A **Hang-Kép Egyesület** által szervezett ifjúsági csereprogram keretében finn, román, macedón, olasz és magyar fiatalok segédkeztek a régi volier bontásában.

Konyhás István

Tábor idusa

Véget ért a második madármentő táborunk is, így elértünk idei táboraink feléhez. Júliusban még egy és augusztus elején is egy turnus várja a fiatal madármentőket. A táborozók megismerkedhettek a madármentéssel, sérült madár befogásával, kézben tartásával, etetésével, itatásával. A tábor nagy részében a kórházban tevékenykedhettek a fiatal és idősebb madárbarátok, de kirándulásra is jutott idő. A **Hortobágyi Vadasparkban** keselyűkkel, farkasokkal, és egyéb a régi Hortobágyra jellemző állatokkal, illetve őstulkokkal és vadlovakkal is találkozhattak a táborozók. A csónaktúrán a **Hortobágy-folyó** élővilágával

és a régi pákász élet eszközeivel, a **Hallastavakon** pedig annak madárvilágával

ismerkedhettek meg táborozóink. *Konyhás István*

Fotó: Konyhás István

Vendégségben A Madárkórház Alapítvány eddig is nagy szerepet vállalt a madarak védelmében, de még nagyobb hangsúlyt szeretnénk fektetni erre a tevékenységre, ezért a megelőzéssel a madarak megszerettetésével is egyre több helyen foglalkozunk. Idén nyáron Debrecenben a Tímárházban tartott táborok rendszeres vendégei vagyunk, ahol a testközelből ismerkedhettek a táborozók a ragadozómadarakkal. Hármashelyen, pedig a Madarak és Fák napja alkalmából mutattuk be madármentő tevékenységünket. Ezen kívül rendszeresen járunk iskolákba, óvodákba is de gyakran lehet velünk találkozni falunapokon és egyéb rendezvényeken is.

Konyhás István

Mítikus madár a kórházban

Turul

Eredetmondánk szerint Emesét a szent madár, a Turul, álmában „elragadta” és méhéből királyok sora származott. Mivel ez álmában történt, a frigyből származó fiúgyermeknek Álmos lett a neve, aki egyesítette a honfoglaló magyar törzseket, és a Turult követve vezette őket a Kárpát-medencébe, és Árpád házi királyaink valóban tőle származtak. Amikor ennek emlékére a millenilumra való készülődés idején a kor legjelesebb szakértőjét, Herman Ottót megkérdezték, hogy vajon melyik a turulmadár, ő a saskeselyűt jelölte meg, mely nagy is, hatalmas is, tehát alkalmas egy nép totemállatának lenni, és Közép-Ázsiától a Kárpátokig fészkelte is még akkor. Ezért azóta csaknem napjainkig a turul emlékművek a Hősök terétől a Budai váron át a tatabányai óriás szoborig ezt ábrázolják.

Fotó: Czitrovsky Tamás

A honfoglalás kori és az azt megelőző időszak magyar és avar régészeti emlékein, sőt a közép ázsiai griff ábrázolásokon is visszatérően egy stilizált, de egyértelműen sólyom alak az égbe ragadó szent madár, mely szárnyain, tollatlan csüdjén, és a csőrének „sólyom fogán” is látszik. A fején a fülek, vagy „bóbita” a ma is használt ázsiai solymász sapka által meggyűrt tollak képe. A solymászatot Európába behozó őseink kedvelt vadászmadara lehetett, mint ahogy ma is ő az első számú sólyom az arab világban. Azért nem a mienk, hanem inkább a kazahsztáni alfaj, mely nagyobb és tényleg szebb. Nem lehet véletlen Európa más népeinél való elnevezése (faukon sacré, saker), mely szent, felkent, királyi jelentésű. Mivel fő tápláléka az ürge, mely ugyan a mi kultúránkban kevésbé királyi eledel, de nyílt, löszös, pusztai, alföldi élőhelyet kedvel, és tőlünk nyugatabbra azért sem fordul elő, mert ott ilyen területek már nincsenek, ezért ott nincs ürge, így kerecsen sincs. Egy ideje már nálunk is alig van ürge, de a közben a 60-as években szinte kihalt, majd 20

éve ismét elszaporodott kerecsen ma már főleg galambokon él. Az európai állományának jelentős része most is nálunk fészkel, ezzel a magyar- és európai természetvédelem egyik ikonikus faja. Ő van az 50 forintoson. Védelmét az EU komoly támogatásokkal segítette, elsősorban az áramütés okozta veszélyeket sikerült visszaszorítani

a fészkelő helyein lévő villanyoszlopok madárbarattá tételével, ugyanakkor a nagyfeszültségű hálózat tartóoszlopain elhelyezett költőládákban sikeresen szaporodott, olyannyira, hogy visszafoglalta egykori fészkelő területeit az egész országban. A 2000-es évek elején majd 300 pár fészkelte, azt mondják a szakértők, sokkal több revír már nem is fért volna el hazánk mai területén. Határainkon túl is terjeszkedni kezdett a Partium és Délvidék felé. Felmerül a kérdés, hogy egy olyan gyakori madár, mely a honfoglaláskor is szinte minden nagyobb fán fészkelte, hogyan lehet egy nép totemállata, és a történelem során mindig értékes fejedelmi ajándék? Erre válasz a kerecsen és az északi vadász sólyom elterjedési területének határán honos nagy termetű altáji kerecsen, mely az ujjur – magyar rokonság elméletének megfelelő elterjedésű, mindig ritka és fenséges madár, melynek szépségéről, erejéről, bátorságáról, röptéről, gyorsaságáról arab solymások ódákat zengenek, megjegyezve, hogy olyan ritka, hogy még senki sem látta! Ez annyiban igaz lehet, hogy az Altájt ez

ügyben megjárta Balázs István ornitológus barátunk kutató csoportja sem találta, pedig ha ott lett volna, biztos észrevették volna. Az alfaj bizonyára létezik, sőt, nálunk is előfordult az itt vendégeskedő szovjet csapatok repülőtereinek őrzésére szolgáló állományban lévő solymásmadarak között, mert egy tőlük származó, annak mondott példányát magam is láttam a HNP górési állomásán a 90-es években. Erről a hol volt, hol nem volt turulról Bogyai Frigyes solymász barátomnál bővebb információ található.

A kerecsen hazai állománya az utóbbi években valamiért összeomlásnak indult, azt mondják már csak mintegy 50 pár fészkel. Ennek oka lehet a vándorsólyom északról délre való terjeszkedése, mely a sziklai fészkelő helyekről a fákra áttevődve, valamint ugyanazon elektromos tartóoszlopokon való fészkek foglalásával már szintén elérte az 50-es fészkelő pár számot, ami örvendetes, de a kerecsen populációdinamikája nyilván lehetővé tette ezt valamiért.

A kerecsen ettől függetlenül mindig ritka vendég a Madárkórházban. 34 éves pályafutásom alatt, a több, mint 10 ezer betegből alig 5-6 alkalommal volt hozzá szerencsém. Fejből emlékszem valamennyire. Egy repülőgépnél ütközöttet kezeltünk vagy 20 éve, a légcsavar kitépte a farkát, vagyis szakszerűbben a kormánytollait. Rövid sebkezelés után hosszú vedletést követően engedték szabadon. Azután volt két szárnytörött, melyeket műtöttünk, és a HNP górési állomására kerültek. Az egyik tenyészmadár lett, a másik ott elpusztult valahogy. Azután volt egy elütött, többszörösen, súlyosan sérült, melyet nem tudtunk élet-

ben tartani, és egy áramütött, mely mindkét szárnyát elveszítette. Ez is elpusztult Góréson, most kiállításunkon van kitömve. Azután egy másik, kétes kórjóslatú áram ütöttet hosszú, de eredményes kezelés után húsvétkor engedtünk szabadon pár éve.

És most van itt egy idei fiatal, melyet most készülünk elengedni. A környéken lévő ismert fészekből repülhetett ki, és egy közeli tanyán került kézre legyengülve. Talán még sohasem vadászott, jobb szárnyával kissé gyengébben húzott, amikor megreptettük a kórház folyosóján. Mivel az áramütést nem zárhattuk ki, annak megfelelő kezelést is kapott. Pár hét alatt felerősödött, és a túlélő röpdében gyakoroltattuk a villanypásztoros vil-

lanyoszlopokon, sasokkal, ölyvekkel, gólyákkal együtt. Amíg a nevelt, és elengedésre felkészített vércsénkkel tettük ugyanezt, behoztuk egy kórterembe, nehogy megegye őket, és addig ürge helyett egerekkel bevadásztattuk. Ezután még kell jó néhány kör a kisorpdében a gólyákkal együtt, mert nem elég erős a röpte, utána némi vadítás, és reméljük, hogy mehet útjára. Elengedését az öszre tervezzük, vegyenek részt rajta, mert nem mindennapi eseménynek lehetnek tanúi! Sólymot repíteni királyok kiváltsága, királyi sólymot pedig csak áhítattal nézhet földi halandó.

Dr. Déri János

Fotó: Déri Balázs

Mesés álmokat Cocó!

*„S ahogy guggolt zordon ében méltóságú tollmezejében,
Gyászos kedvem mosolygóra váltotta a vén madár –
S szóltam: “Bár meg vagy te nyesve,
jól tudom, nem vagy te beste,
Zord holló vagy, ős nemes te, éji part
küld, vad határ...”
(Edgar Allan Poe: A holló)*

Fotó: Déri Balázs

Itt állok a lakhelyed előtt, mint annyiszor már. Éveken át, naponta álltam itt. Jöttem, hogy köszönhessek, s te visszaköszöj.

Mindig элем ugráltál, tettél- vettél, illegetted magad, ébenfekete tollaidon a napfény ragyogott, vagy épp esőcsepp csillogott. Mindent tudó okos szemeddel, kissé félrehajtott fejjel néztél, s szóltál: Hauuuu! Dobáltál egy kis kavicsot, megmaradt vacsorát dugdostál az itató alá, faágat hordtál, csórt tisztítóttál, dolgoz volt, rengeteg. Bárcsak lenne még.....

De most csak a semmi néz rám. Úgy állok itt, mint hat éve Jani (Tóth János, solymász †1954-2012) ajtaja előtt. Ő nevelt fel téged, veled élt 20 évet, de tovább nem maradhatott. Elment csendesen, neki több nem adatott. Hónapokig, akárhányszor megláttál egy számodra ismerős arcot, hallottál ismerős lépéseket, köhögést. Pont úgy, ugyanazon a hangszínen, ahogy ő köhögött. Hisz ismerted jól, utánoztad tökéletesen. A hideg is kirázott, akárhányszor meghallottam. Kapkodtam a fejem, itt van Jani, hát visszajött? De nem ő volt, hanem te. Így szerettel volna emlékezni rá, ugye?

Most te távozol közülünk, neked is lejárt a földi idő. Megöregedtél, s ezen nem segíthetünk. Szeretnénk, de csodat nem tehetünk. Azt beszé-

lik, egy holló száz évig is élhet, de ez csak egy mese. Azt is mondják, a földi lét után vár egy másik világ, ahol ott várnak ők, kik korábban mentek el. Ez nem tudom, igaz-e, de, ha így van, már sosem leszel egyedül. Szeretném, ha így lenne. Szeretném, ha nem lennél egyedül, ha már velünk nem lehetsz. Örülnék, ha ott is tudnál pakolászni, csórt csiszolni, enni, inni, mutogatni, milyen is vagy te. Mert különleges vagy nagyon. Egy csodálatos, tollas jó barát. De, ha ez is egy mese, nincs is másik világ, akkor csak szép álmokat kívánhatok neked, a legszebbeket. Aludj hát Coco! Én meg még egy kicsit állok itt...

Németh Mónika

A szitává lőtt gólya esete

A gólya lövés soha nem volt reneszánszát éli. Söréttel, légpuskával, egyszerre többel is. Korábban is volt évente egy-egy eset, amikor légpuska lövedéket találtunk egy gólyában, melynek oka lehetett bizonyos körökben megélhetési bűnözés, mint a Nyíregyháza-Sóstón, és Tatán befogott és megevevett hattyúk esetében többször, vagy az autót, járdát, háztetőt ürülékükkel piszkító gólyák távoltartására, elüldözésére való törekvés, vagy csak egyszerűen gonoszság.

De most itt, Hajdú-Bihar megyében egyértelműen sörétes lőfegyverből kilőhető, a légpuskánál kisebb, 3 mm-es kaliberű, friss, még nem eltokolódott, tehát korát illetően nem a vonuláskor arab országokban szokásos vadászat során beléjük lőtt lövedékekkel is találkoztunk a rönt-

genvizsgálat során, melytől a helyi vadászatra jogosult felháborodva hátrálódott el. Akár felháborodik, akár nem, ha az ő területén rapszikkodik valaki sörétes fegyverrel, mely azért messziről hallható, neki, mint a terület gazdájának, az ő fizetett vadórának, vagy területet járó vadásztársainak kell észrevenni és felderíteni, és a rendőség segítségét kérni, hogy ott kik és mire lövöldöznek. Ha ilyet találunk feljelentést teszünk, és közzé is tesszük az esetet, mert ennek van visszatartó ereje. Aki nem akar a címlapra kerülni, az ne csinálja, vagy tegyen ellene. Mert a rendőség tesz, mivel a nyilván-

nosság őket is inspirálja. Korábban két hónappal a bejelentés után kérték az adatokat, és egy hónappal később kaptuk a nyomozást lezáró értesítéseket, most már a feljelentés kézhezvétele előtt kérték a bizonyító röntgenfilmet és a lövedékeket szakértői vizsgálatra, mert gyorsított eljárással már le is foglalták a gyanúsítottaktól a fegyvereket. A Borsodban szitává lőtt, de golyóálló

gólyában 3 mm-es sörét is van, és kétféle kaliberű légfegyverből származó 4,5, és 5,5 mm-es szoknyás és gömb alakú ólom lövedék. Összesen 8-szor találták el. Egy lepattant, ez okozta a kéztő ízületi gyulladást, mely miatt nem tud repülni, kettőt kiszedtünk bűnjelnek a fegyver azonosításához, 5 lövedék még most is benne van a hasában, melyekkel együtt köszöni, jól érzi magát. Ezeket már nem szedjük ki, mert az operáció nagyobb kockázattal jár, mint amit a lövedékek okoznak. Ennyi lövedéket nyilván nem egyszerre kapott, hiszen mind-egyikből 2-2 volt benne, hacsak nem

valami bűnszövetkezetben elkövetett, orvvadászat, állatkínzás, természetkárosítás, lőfegyverrel való visszaélés halmozott bűncselekményét elkövető 8 tagú kommandó sortüzét szenvedte el. Életszerűbb, hogy fészken, fiókáit védő gólyába lőttek bele többször, többféle fegyverrel, hogy elriasszák, vagy pusztá beteges szórakozásból. Egy biztos, nem a szomszéd faluból

repült így át, tehát a helyi gólyafészekek körül kell keresni a tettest. Mégpedig ott, ahol egy felnőtt gólya hiányzik a családból. A rendőrséggel együtt végig jártuk a lehetséges helyszíneket, és most szakértők vizsgálják a puszkákat. Ez hónapokig tarthat, de lesz eredménye. Akárhogy is volt, fenti bűncselekmények miatt 8-10 év is járna, amit

reméljük ezúttal ki is szab a bíróság. De ha ez nem volna elég, nem sokkal utána ugyancsak Borsodból, egy másik településről érkezett egy szintén légfegyverrel lőtt gólya, ebben is két lövedék volt. Az elkövető jobb, ha feladja magát, mert az egyébként gólya-szerető lakosság lincshangulatban keresi a tettest.

A sérült gólyák a nagyöpdében gyakorolnak más, sorstársaikkal együtt. Repülni még nem megy nekik rendesen, de bízunk benne, hogy vonulásra elengedhető k lesznek.

Dr. Déri János

Adj esélyt!

Hiába a sok munka, fáradozás, amíg felnőtt egy kis gólya, ha a vonulása során vagy később áramütés végez vele. Az áramütések megakadályozására egy külön röpdénk van, ahová idén is várjuk a máshol felnevelt fiatal gólyákat. Tegyük most félre a szakmai vitákat, adjunk esélyt a befektetett munkának és főleg a gólyáknak. Régi kutatásaink és a tavalyi elrettentő példa bizonyítja van értelme a kisröpdénkbe berakni a gólyákat és más madarakat. Itt egy villanypásztorral felszerelt közép feszültségű vezeték szakasz található, amire, ha felszállnak a madarak, megcsípi őket az áram, így megtanulják, hogy az ilyen és ehhez hasonló tereptárgyakra nem szabad felszállni. Kérünk, mindenkit, aki gólyát nevelt a nyár folyamán, hozza most el hozzánk, hogy megtanulják a közép feszültségű vezeték életveszélyes!

Gólyareptetés

A szezon csúcán, amikor a kis gólyák kirepülnek, és vezetékbe-kerítésbe akadva, áramütést szenvedve egyre-másra sérülnek, napi több, gyakran éjszakába nyúló műtétek után, és azzal párhuzamosan folyamatosan meggyógyultak, és az általunk tojás korától felnevelt, vagy a földön fészkelő szülők már szintén repülő utódainak repatriációra való felkészítése. A repatriáció visszahonosítást jelent, azok számára, melyek a kórházi, mentőhelyi tartózkodás alatt elszoktak a természetes élettől, vagy nem is volt módjuk azt megismerni, mesterséges körülmények közötti tartásuk során. Ez nálunk saját 34 éves, valamint munkatársaim szintén több évtizedes és több ezer madár elengedése során szerzett tapasztalataink szerint állandó fejlesztés alatt álló folyamat. Lényege, hogy a vadmadár lehetőleg ne legyen szelíd soha. Ha ez a tartás bizonyos fázisában elkerülhetetlen, hosszabb vadítási folyamattal fordítható vissza. Egyes fajok egyes egyedei maguktól elvadulnak, és ösztönösen megtalálják táplálékukat, és sikeresen szaporodnak a természetben, mint a fecskék és a vércsék, míg másokat kiselejtezne a természetes kiválogatódás, melyet nem akarunk hagyni. Azért nem, mert kézre kerülésük, sérülésük oka minden esetben az emberi jelenlét a természetben, ablaküvegekkel, autóutakkal, elektromos árammal, mezőgazdasági és szándékos mérgezéssel, melyet evolúciós mértékkel, mely százezer években mérhető, nem tud követni a fajok tulajdonságainak genetikai anyagban rögzült változása. Ezért nemcsak arra tanítjuk meg őket, hogy mit egyenek, azt hol találják, hogyan oldják meg azt, hogy ne a saját fajtársuk, vagy náluk nagyobb, erősebb, rámenősebb konkurens, vagy ragadozó vegye el tőlük, esetleg az életükkel együtt, hanem arra is, hogy kerüljék a villanyoszlopot, az országutat, és leginkább az ember közelségét. Figyeljenek társaik és más fajok viselkedésére, hogy felismerjék a veszélyeket, azok elkerülésére alkalmas viselkedést, el tudják dönteni, hogy mikor kell menekülni, elbújni, vagy támadni.

Erre kismadarak esetében fecskéknél a zárt térben való reptetés elegendő gyakorlat, a többi fajtársaiktól tanulják el, melyekhez azonnal csatlakoznak. Rigók, seregélyek, rozsdafarkúak jó ha egy kalitkába zárva, azt a kertben fára akasztva macskáktól és szárnyas ragadozóktól védve ismerkednek fajtársaikkal, vagy nálunk egy külön teremben vegyes madárfajok felnőtt, vad egyedével együtt tartva tanulják el a megfelelő viselkedést. A ragadozókat be kell vadászni. A vércsék ösztönösen fogják ami mozog, az ölyvek, baglyok eltanulják a tapasztaltabbaktól, a kúvikok még félnek is az egértől először, ezért több turnusban kell gyakoroltatni őket, míg mindegyik jó vadásszá válik. Mindez persze felesleges lenne, ha a szülőkkel nevelkednek, de pont arról van szó, hogy pótoljuk a szülői nevelést. Ezt egy ideig az ember végzi, de kell húzni egy határt, amikor csalódnuk kell bennünk, mégpedig nagyon nagyot. Ez lehet fokozatos átmenet, ha van rá idő, kijárja a többi madárnak való iskolát a különböző bevadásztató-, túlélő- és vadító röpdékben, mint az általunk kis kortól nevelt gólyáknál, melyeket folyamatosan hajkurászva

naponta válogatunk ki, és a jól repülő, embertől menekülő egyedeket a földre helyezük a madárparkban, ahol folyamatos etetés mellett ki-be repdesve a vad gólyákkal együtt tanulják el a gólyaéletet. A frissen bekerült gólyák esetében sokszor ez nem járható. A kismacskák most repül ki, és 10 nap múlva el kell vonulnia Afrikába, nulla repülési gyakorlattal. A szülők magukra hagyják, mindent a társaiktól tanul el útközben. Épp ellátjuk a sebeit, és ha mehet, nincs idő hosszú repatriációra, semmire sincs idő, legfeljebb arra, hogy ne szálljon villanyoszlopra, a túlélő röpdékben a villanypásztorral szerelt oszlopokon, és rá kell jöjjön, hogy az az ember aki eddig etette, most bántja, mint a kismacskát az anyja, ha nem engedi már szopni. Amikor a kamaszlány kap a szülőtől egy pofont, mert nem jött haza este 10-re, akkor többet egyáltalán nem jön haza, csak évek múlva a gyerekekkel. Rossz módszer a gyereknevelésben, de éppen ezt akarjuk elérni a gólyák „feldobásával”. Nem feldobás, hanem az elrugaszkodás segítése, ennek hiányában a kezdő sebesség, magassági pozíció megadása, ha ez az erre önként vállalkozóknak nem sikerül jól, és a madár visszaesik, vagy nem repül messzire, újra megpróbáljuk. Ha másodjára is az emberek közé száll le, akkor nem vadult el rendesen, harmadjára is ez lesz, és megesszik az afrikai bennszülöttek vacsorára, ezért befogjuk, és vadítjuk tavaszig. Ez a nagy, vadító röpdében történik, ahova a látogatók is bemennek, és átzavarják a társaságot a másik térfélre. A szelídebbeket a vadabbak magukkal ragadják, és pár hét múlva azt sem tudjuk már, melyik volt a szelíd, kézből etetett madár. Őket már nem kell vadítani, de ha nem akarjuk, hogy itt maradjanak, szintén feldobjuk, fenti okok miatt. De ha meg akarjuk telepíteni valahol, akkor persze, hogy nem hajigáljuk, hanem a kívánt helyen bezárjuk egy ketrecbe, ott etetjük pár hétig, és onnan ajtó nyitással távoznak, ha akarnak, de állandó etetéssel ott tarthatók, fészkelőhely biztosításával megtelepíthetők. Amelyik madárral ez megoldható volt, már túl vagyunk rajta, most a gyors, elvadító módszert alkalmazzuk. Akit érdekel, vegyen részt benne, augusztus 18-20. között a Madárparkban déli 12 órától indul a reptetés, mely örök élmény mindenkinek. A várható nagy érdeklődésre tekintettel előre is lehet jelentkezni elengedőnek.

Dr. Déri János

Emlősosztály nyílt kórházunkban

Madarakat gyógyítunk! Ettől függetlenül rendszeresen kapunk bejelentést más állatfajokról is. Elárvult sünökről, elkaszált vagy elütött őzekről, árva mókusokról. Ezeket a fajokat teljesen máshogyan kell nevelni, gyógyítani, mint a madarakat, de természetesen befogadtuk őket is. A sünök nagy részét már szabadon engedhettük, őzeink is szépen cseperednek, pedig lábtörött is volt köztük. A két kis mókus a recepción fogadja endégeinket, sok gyermek és felnőtt öröme, igazi ékessége lettek a Madárparknak annak ellenére is, hogy bizony a vadonban előszeretettel kirabolják a madár-

fészkeket is. De a természet rendjébe nem kell beavatkoznunk, ezért nem is ítékezhetünk felettük. Árva élőlények ezek is, amik az emberek térhódítása, a civilizáció miatt váltak azzá, kötelességünk hát segíteni rajtuk. Az őzek esetében pedig nem csak a megmentésük, tartásuk okozott némi fejtörést, hanem volt olyan vadásztársaság amelyik a sajtón keresztül üzengetve igényt formált rájuk, ha felnőnek, mert az az övék. Amikor szereznünk kellett egy kecskegidát, hogy tudjuk etetni őket, amikor az önkénteseink és dolgozóink napokig szoktatták össze gidákat pótanyukájukkal, így amikor injekcióni kellett őket naponta többször is, akkor nem jelentkezett egy vadásztársaság sem, hogy ez az árva jószág az övék és majd ők megoldják, kifizetik a kezelési költségeiket. Majd, ha életben marad, majd, ha felnő... A Hortobágyi Vadaspark dolgozói találtak rá, majd hozták be a Madárkórházba azt a kis rókát, ami egy vaddisznóval, vagy egy kutyával kerülhetett összetűzésbe. Bal mellső lába szilánkosan-, combcsontjának pedig a feje tört, a csípő ízülethez nagyon közel. Ezen felül combján a bőr és az izmok csúnyán felszakadtak. A kis rókát Debrecenben dr. Hóra Ildikó műtötte

Fotók: Konyhás István

meg, mert annyira bonyolult volt a törése, hogy azt inkább egy emlős specialistára bíztuk. Ezek az emlősök sokkal hamarabb hozzászoknak az emberhez, mint a madarak, ezért szabadon engedésük a sünök kivételével tényleg összetettebb dolog. Egy szelíd rókát, nem lehet csak úgy kirakni az erdőbe, de a szelíd őzek sem biztos, hogy nagyon sikeresek lennének a természetben. Ezért inkább célszerűbb lesz olyan helyen elhelyezni őket, ahol biztonságban élhetnek, úgy, hogy másokat sem sodornak bajba szelídségükkel.

Konyhás István

Felépült a színpompás madár

Szárnytöréséből felépült, és szabad lett a május 9-én mentett szalakóta. Az *MME Monitoring Központ/BirdLife Hungary Monitoring Center Szalakótavédelmi programjának* területi koordinátora Görbeházán, terepi munka közben talált rá röpképtelen állapotban május 9-én. A madár épp Afrikából érkezve fészkelni készült, mikor baleset érte. Singcsontja tört, de szerencsére nem volt súlyos a sérülés. A szalakóta 7 hetet töltött a hortobágyi Madárkórházban, mialatt a törött csont szépen összeforrt, majd rövidesen nagyon szépen repült is. Sajnos a fészkelésből már kimaradt, de reméljük, jövőre biztonságban visszatérhet költőhelyére. A madár gyűrűt visel, az adatok alapján 2014-ben fiókaként gyűrűzték Újtikoson. Most, az elengedés előtt egy további színes gyűrűt is kapott a könnyebb nyomon követés érdekében.

Konyhás István

Amennyiben lehetősége van, kérjük, támogassa alapítványunkat! Köszönjük!

Bankszámlaszámunk: 59900029-10001868 • Adószámunk: 18557899-1-09

Olvasói leveleket, érdekességeket a következő címekre várunk: madarkorhaz@gmail.com • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.

Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk! Megjelenik 12 000 példányban.

Hirdetésfeladás, sérült madár bejelentése: madarkorhaz@gmail.com • Tel.: +36 (30) 9435-494; +36 (52) 369-181

Szerkesztők: Dr. Déri János, Konyhás István, Veres Hajnalka • Tördelés: TerepSzemle Stúdió (Veres Hajnalka) • ISSN 1788-456X

Megtalálható országszerte állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, kisállatkereskedésekben, állati áruházakban, megyei könyvtárakban.

